

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

Европейска харта за правата на потребителите на енергия

P6_TA(2008)0306

Резолюция на Европейския парламент от 19 юни 2008 г. относно Европейска харта за правата на потребителите на енергия (2008/2006(INI))

(2009/С 286 E/06)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (COM(2007)0528),
- като взе предвид предложението на Комисията за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ (COM(2007)0529),
- като взе предвид заключенията на Съвета от 15 февруари 2007 г. относно енергийна политика за Европа (6271/2007),
- като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Енергийна политика за Европа“ (COM(2007)0001),
- като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Разследване по силата на член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на европейските отрасли на газта и електроенергията“ (COM(2006)0851),
- като взе предвид работния документ на службите на Комисията под заглавие „Перспективи за вътрешния пазар на природен газ и електроенергия — доклад за прилагането“ (SEC(2006)1709) — придружаващ документ към съобщението на Комисията (COM(2006)0841),
- като взе предвид работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Данни за енергийната политика на ЕС“ (SEC(2007)0012),
- като взе предвид Директива на Съвета 2004/67/ЕС от 26 април 2004 г. относно мерките за гарантиране сигурността на снабдяването с природен газ ⁽¹⁾,
- като взе предвид годишния доклад на Европейските енергийни регулатори за периода от 1 януари 2006 г. до 31 декември 2006 г. до всички членове на Съвета на европейските енергийни регулатори и Европейската група на регулаторите на електроенергия и природен газ, Парламента, Съвета и Комисията, изготвен съгласно член 3, параграф 8 от Решение 2003/796/ЕО на Комисията от 11 ноември 2003 г. относно създаване на Европейската група на регулаторите на електроенергия и природен газ ⁽²⁾,
- като взе предвид заключенията на председателството на Европейския съвет от 8—9 март 2007 г. относно одобрения от Европейския съвет „План за действие на Европейския съвет (2007—2009 г.) — енергийна политика за Европа“ (7224/2007),
- като взе предвид Съобщението на Комисията, озаглавено „Към Европейска харта за правата на потребителите на енергия“ (COM(2007)0386),
- като взе предвид член 45 от своя правилник,
- като взе предвид доклада на Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите и становището на Комисията по промишленост, изследвания и енергетика (A6-0202/2008),

⁽¹⁾ ОВ L 127, 29.4.2004 г., стр. 92.

⁽²⁾ ОВ L 296, 14.11.2003 г., стр. 34.

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

- А. като има предвид, че принципите на социална интеграция, равни възможности за всички и справедливи условия за достъп до знания в ерата на цифровите технологии означават, че е от решаващо значение за всеки гражданин на Съюза да има достъп до енергия на достъпна цена;
- Б. като има предвид, че потребителите — по-специално физическите лица и малките и средните предприятия (МСП) — разполагат с ограничени средства и възможности за ефективно представяне на своите интереси;
- В. като има предвид, че адекватните енергийни условия представляват ключов елемент за постигането на успешно участие на гражданите в социалния и икономически живот;
- Г. като има предвид, че Европейската харта за правата на потребителите на енергия (Хартата) представлява призив и стимул за правителствата, енергийните регулатори и промишлеността, представявани от всички социални партньори, да внесат конкретен принос, за да гарантират, че интересите на потребителите на енергия се вземат предвид в един социален, екологичен и конкурентен енергиен пазар на ЕС;
- Д. като има предвид, че на пазарите с несвършена конкуренция, какъвто е случаят с енергийния сектор, пазарните механизми сами по себе си не винаги гарантират изцяло най-добрия интерес на потребителите, освен специфичните за енергийния пазар задължения за обществени услуги, трябва да бъде взета предвид и прилагана и обща защита на потребителите;
- Е. като има предвид, че наличните данни показват, че държавите-членки са използвали само в ограничен размер целенасочените задължения за обществените услуги, за да отговорят на потребностите на уязвимите потребители;
- Ж. като има предвид, че следва да се обърне особено внимание на ролята на Националните регулаторни органи (НРО), които трябва да бъдат независими от всякакви публични или частни интереси и да имат правомощия да осъществяват надзор на енергийния пазар, включително на цените и всичките им компоненти, както и да се намесват и да санкционират при необходимост;
- З. като има предвид, че разрешаването на потребителски спорове в областта на енергетиката не е достатъчно обхванато от законодателството и като има предвид, че такива спорове се решават от редица различни органи, а потребителите не знаят към кого да се обърнат;
- И. като има предвид, че целите на ЕС по отношение на енергията от възобновяеми източници следва да бъдат интегрирани в Европейската харта за правата на потребителите на енергия с цел да се позволи на потребителите да избират източници на енергия, съответстващи на тези цели;

Същност на Хартата

1. Подчертава факта, че енергийните доставки са ключов елемент с оглед на успешното участие на гражданите в обществения и икономическия живот;
2. Припомня, че въпреки че вече са защитени от действащото законодателство на Общността, правата на потребителите често не се съблюдават; подчертава, че укрепването на мерките за защита на потребителите може да се постигне най-успешно чрез по-ефективно прилагане на действащото законодателство;
3. Посочва, че приемането на пакет от предложения относно пазарите на електроенергия и природен газ (предложенията за „Третия пакет“), относно което Парламентът понастоящем води разисквания, допълнително ще укрепи нормативната уредба за защита на потребителите на енергия;
4. Счита, че в бъдеще защитата на потребителите на енергия трябва да продължава да се основава на съвместни действия от страна на Европейския съюз и на държавите-членки. отделните практики за защита на потребителите, прилагани на енергийния пазар, биха могли да имат различни последици в различните държави-членки. Поради това последователното прилагане на принципа на субсидиарност е от първостепенно значение;

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

5. Изтъква абсолютната необходимост от засилване на защитата на потребителите по енергийните въпроси и от използване на Хартата като насочващ инструмент за европейските и националните органи, както и за частните субекти, с цел да се гарантират и прилагат ефективно правата на потребителите;
6. Препраща към член 3 и приложение А на Директиви 2003/54/ЕС ⁽¹⁾ и 2003/55/ЕС ⁽²⁾, така както ще бъдат изменени от предложенията за „Третия пакет“; подчертава необходимостта от по-добро прилагане на национално равнище;
7. Разглежда Хартата като информационен документ, който да събира, изяснява и консолидира енергийните права на потребителите, така както вече са приети в съществуващото законодателство на ЕС; поради това приветства плана на Комисията да създаде инструмент в интернет за правата на потребителите в областта на енергетиката, но подчертава необходимостта от по-широка стратегия за комуникация, насочена към потребителите, които нямат достъп до интернет или за които интернет е неподходящо средство за комуникация;
8. Изтъква, че Хартата трябва също да съответства на нуждите на малките професионални ползватели, които често се сблъскват със същите проблеми като обикновените потребители на енергия;

Достъп до преносни и разпределителни мрежи и доставки

9. Припомня, че европейският енергиен пазар все още се характеризира с наличието на голям брой монополи; това ограничава свободния избор и възможността за бърза и безплатна смяна на доставчика, допринася в още по-голяма степен за липсата на информация и в резултат на това повишава уязвимостта на потребителите. от значение е да се гарантира полагането на усилия за създаване на единен, конкурентен енергиен пазар и за защита, в частност, на уязвимите потребители;
10. Подчертава, че европейските потребители на електроенергия и природен газ имат правото да бъдат свързани към мрежи и снабдявани с електроенергия и природен газ на разумни, прозрачни, недискриминиращи и ясно съпоставими тарифи и цени, включително адаптиране на цените и тарифите в резултат на съответни механизми за индексирание; мерките за недискриминация следва да включват забраната на дискриминационни такси за някои методи на плащане, по-специално за онези потребители, често спадащи към уязвимите групи, които заплащат таксите чрез системи за предварително плащане;
11. Подчертава, че трябва да се обърне специално внимание на защитата на потребителите и да се вземат предпазителни мерки, за да се предотврати изключването или прекъсването на мрежата; държавите-членки трябва да определят доставчик от последна инстанция и да осведомят потребителите за това; такъв механизъм трябва да бъде предвиден в националното законодателство;
12. Подчертава, че изключването от мрежата следва да се разглежда само като крайна мярка при забава на плащанията от страна на потребителите, особено когато става дума за уязвими потребители или за ваканционни периоди; доставчиците следва да прилагат принципа на пропорционалност, както и да извършат индивидуално уведомяване на потребителя, преди да предприемат такова действие;
13. Подчертава необходимостта да бъде гарантирана защитата на универсалните права, особено по отношение на достъпа до енергия за различните социални, икономически и регионални групи чрез стабилност и сигурност на доставките, както и ефективността на мрежите чрез насърчаване на регионалното сътрудничество между държавите-членки и съседните държави с европейска перспектива;
14. Призовава държавите-членки да гарантират, че потребителите могат да сменят доставчика лесно и в рамките на период не по-дълъг от един месец, без да заплащат такса за това;

⁽¹⁾ Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37).

⁽²⁾ Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57).

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

Тарифи, цени

15. Подчертава, че европейските цени на електроенергия и природен газ трябва да бъдат разумни, просто и ясно съпоставими, прозрачни, както и основаващи се на реалното потребление на енергия; публикуваните цени, тарифи, механизми за индексирание и условия трябва да бъдат леснодостъпни за потребителя чрез изчерпателен и лесно разбираем набор от информационни средства; освен това те следва да бъдат предварително съобщавани на независимия национален регулаторен орган и контролирани или одобрявани от него;
16. Подчертава, че е обичайно договорно задължение на доставчиците да извършват изчисленията редовно, на предварително определени дати, за да се гарантира, че потребителите се таксуват в съответствие с реално изразходваната от тях енергия; ако доставчиците не са в състояние да изпълняват това задължение, например поради технически причини, потреблението на енергия следва да бъде изчислявано въз основа на разумни и прозрачни критерии, ясно определени в договора;
17. Във връзка с това подчертава развитието на участници на пазара, които се специализират в публикуването на сравнителна информация относно цените на доставчиците, тарифите и условията, както и на такива, които оказват съдействие при смяна на доставчиците;
18. Призовава държавите-членки да насърчат използването на интелигентни измервателни уреди, които дават на потребителите ясна представа за тяхното действително потребление на енергия и по този начин способстват за по-висока енергийна ефективност; припомня изискванията, съдържащи се в член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги ⁽¹⁾, относно предоставянето на интелигентни измервателни уреди; настоятелно призовава Комисията и държавите-членки да прилагат и изпълняват изискванията, посочени в тази директива, относно измерването и изготвянето на сметки, с оглед на предоставянето на информация и енергия на потребителите;
19. Счита, че от държавите-членки следва да се изиска да гарантират, че въвеждането и инсталирането на интелигентните електромери ще бъде приключено при минимални прекъсвания за потребителите в срок до 10 години от влизане в сила на „Третия пакет“ (изменящ Директива 2003/54/ЕО и Директива 2003/55/ЕО) и че това би следвало да е задължение на компаниите за разпределение или доставка на електроенергия. НРО следва да носят отговорност за наблюдението на процеса на такова развитие и за установяването на общи стандарти за тази цел. Необходимо е държавите-членки да гарантират, че стандартите, с които се установяват минималните проектни и оперативни изисквания относно електромерите, засягат въпроси на оперативната съвместимост, така че да осигурят максимална полза на минимална цена за потребителите;

Информация/договори

20. С оглед гарантиране на прозрачността, подчертава необходимостта от разработване на модел за стандартни фактури въз основа на най-добрите практики; с цел гарантиране на съпоставимостта, подчертава необходимостта от разработване на стандартна преддоговорна и договорна информация, включително за правата на потребителите съгласно Хартата;
21. Призовава държавите-членки да въведат единствено място за изискване на информация на потребителите, например посредством националните енергийни регулаторни органи, като по този начин се улесни достъпът на потребителите до информация и същевременно се гарантира наличие на информация възможно най-близо до потребителите като място, време, средства и изчерпателност;
22. Подчертава необходимостта Комисията да разработи в сътрудничество с НРО критерии за качество, които да се прилагат по отношение на предоставяните на потребителите услуги, включително по отношение на телефонните центрове;
23. Изразява мнението, че тарифните симулатори трябва да бъдат достъпни на уебстраниците на доставчиците и на независимия национален регулаторен орган; подчертава, че потребителите трябва редовно да бъдат информирани за тяхното потребление на енергия;
24. Подчертава необходимостта да се задължат доставчиците да уведомят потребителите за обнародването на Хартата;

⁽¹⁾ ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 64.

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

Социални мерки

25. Изразява съжаление от факта, че уязвимите потребители на енергия имат сериозни проблеми, които трябва да намерят специално разрешение в националните системи за социална сигурност или чрез приемане на равностойни мерки;

26. Призовава държавите-членки да инвестират приоритетно във всеобхватни мерки за енергийна ефективност за домакинствата с ниски доходи, като по този начин решават в стратегически план и проблема „енергийна бедност“, и постигането на приетата от проведения през пролетта на 2007 г. Европейски съвет цел енергийната ефективност да достигне 20 % до 2020 г.;

27. Призовава Комисията да даде насоки за общо определение на задълженията за обществени услуги, както и да наблюдава изпълнението от страна на държавите-членки на задълженията, както е предвидено в член 3 и приложение А на Директиви 2003/54/ЕО и 2003/55/ЕО;

28. Призовава Комисията да даде определение на понятието „енергийна бедност“;

29. Призовава държавите-членки да създадат национални планове за действие за енергетиката, насочени към справянето с енергийната бедност, както и да информират за тези мерки Европейската агенция за сътрудничество на енергийните регулаторни органи; призовава Агенцията да наблюдава тези мерки в сътрудничество с националните органи и да информира за успешните мерки; подчертава, че трябва да се установи в каква степен отделните национални системи за социална сигурност или данъчни системи отчитат рисковете, свързани с енергийната бедност;

Екологични мерки

30. Подчертава, че действията на доставчиците и на операторите на мрежи трябва да бъдат екологично отговорни, като се полагат всички възможни усилия за задържане на емисиите на въглероден диоксид, както и на производството на радиоактивни отпадъци, на възможно най-ниските нива, предвидени в действащото законодателство;

31. Счита, че следва да се даде приоритет на възобновяемите източници на енергия, комбинираната топлоенергия и електроенергия и производството на енергия от присъединени към мрежата производители, както и да бъде признато в Хартата правото на потребителите да правят информиран избор в полза на енергията от възобновяеми източници; следователно счита, че всички потребители следва да бъдат осведомявани по обективен, прозрачен и недискриминационен начин относно източниците на енергия, до които имат достъп;

32. Подчертава необходимостта от прилагане на практика на разпоредбите на член 3, параграф 6 от Директива 2003/54/ЕО, съгласно които държавите-членки гарантират, че потребителите получават достоверна информация относно комбинацията от енергийни източници на техния доставчик на електроенергия и относно въздействието върху околната среда на електричеството, произведено от енергийния микс на доставчика;

Национални регулаторни органи

33. Подчертава съществуването на НРО в държавите-членки, но изразява съжаление от това, че в момента те имат ограничени правомощия; изразява становището, че държавите-членки следва да гарантират, че НРО разполагат с достатъчно законови правомощия и ресурси, както и че са готови да ги използват;

34. Изразява убеждението си, че НРО следва да изпълняват централна роля за защита на потребителите; счита, че поради тази причина следва да се подкрепят предложенията, насочени към укрепване на правомощията и независимостта на регулаторните органи, включително на правото за налагане на санкции върху доставчици, които не спазват законодателството на Общността в тази област;

35. Изразява мнението, че НРО трябва да бъдат независими от всякакви публични или частни интереси и да имат поне следните правомощия:

— да одобряват принципите за определяне на таксите за достъп до мрежата или действащите тарифи за достъп до мрежите и евентуално механизмите за индексирание,

— да наблюдават цените и всичките им компоненти, включително механизмите за индексирание,

Четвъртък, 19 юни 2008 г.

- да наблюдават, контролират и налагат предоставянето на информация за потребителите от страна на доставчиците най-малко през първите пет години след като пазарът се либерализира напълно и докато бъде установено, че доставчиците предоставят и ще продължат да предоставят на потребителите актуална, прозрачна и безпристрастна информация,
  - да защитават потребителите от нелоялни търговски практики и да сътрудничат в това отношение с компетентните органи по конкуренцията,
36. Държавите-членки следва да гарантират, че НРО разполагат с необходимите правомощия за наблюдение на офертите на електроенергия и природен газ, предлагани на пазара. Поради това те трябва да имат достъп до всички решаващи елементи, определящи цените, включително поне до реда и условията по договорите за доставка на природен газ и електроенергия, както и до формулите за индексирание;
37. Подчертава необходимостта да се гарантира включването на правомощията на НРО в приложното поле на предложените член 22в от Директива 2003/54/ЕО и член 24в от Директива 2003/55/ЕО;
38. Подчертава необходимостта от интегриран европейски подход към дейностите на НРО, който да бъде координиран от Европейската агенция;

Жалби

39. Призовава държавите-членки да въведат общо място за подаване на всякакви жалби от потребителите, което да се намира във възможно най-голяма близост до тях, и да насърчават вземането на решения във връзка с такива жалби посредством алтернативни методи за разрешаване на спорове;
40. Подчертава, че всички потребители следва да имат право на обслужване, разглеждане на жалби и алтернативно разрешаване на спорове от страна на техния доставчик на енергийни услуги в съответствие с международните стандарти, включително ISO 10001, ISO 10002 и ISO 10003, както и други ISO стандарти, разработени в тази област;
41. Призовава Комисията и държавите-членки да гарантират, че омбудсманите разполагат с нужните правомощия за ефективно разглеждане на жалби, както и за предоставяне на информация по енергийните въпроси на потребителите;

Организации на потребителите

42. Признава важната роля на организациите на потребителите, за да се гарантира, че се прави максимално възможното за постигане на високо равнище на правата на потребителите на енергия в рамките на целия ЕС; всички държави-членки следва да гарантират, че организациите на потребителите разполагат с достатъчно ресурси за действия във връзка с основните услуги, включително природен газ и електроенергия;
43. Призовава Комисията и държавите-членки да гарантират устойчивото развитие на енергийните услуги; подчертава важната роля на организациите на потребителите и на НРО за насърчаване на устойчиво потребление, като насочват вниманието — както на потребителите, така и на дружествата — в частност към комбинацията от енергийни източници, изменението на климата и влиянието на потребителите върху развитието на сектора;
44. Препоръчва държавите-членки да предоставят финансова подкрепа на потребителските организации, така че последните да могат да обучават служителите си и по този начин да имат по-добри възможности за оказване на съдействие в законодателния процес, при осведомяването и обучаването на потребителите и при разрешаването на потребителски спорове;

*

* *

45. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на правителствата на държавите-членки.